

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 594/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

64/2011. (III. 16.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. november 6-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2011. március 16-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2010. november 6-án postai úton terjesztette elő panaszát a Testülethez, amelyben a vele szemben 2010. október 29. napján a városháza épületében, illetve azt követően a rendőrkapitányságon fogatosított rendőri intézkedéseket (igazoltatást, előállítást), annak elmulasztását (panaszjogról való tájékoztatás elmaradását), és kényszerítő eszköz alkalmazást (testi kényszert, bilincselést) sérelmezte. A panaszos 2010. december 7-én, 14-én és 2011. január 20-án beadványát kiegészítette.

I.

1) A panaszbeadvány és annak kiegészítései szerint 2010. október 29-én M. városban, a Városházán nyilvános testületi ülés volt, amelyen a panaszos részt akart venni állampolgári jogán túl azért is, mert a sajtó munkatársaként (a panaszos egy helyi közéleti lap szerkesztője és kiadója egyben), illetve a Jobbik Magyarországért Mozgalom egyik városi önkormányzati képviselőjének tanácsadójaként, segítőjeként

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

jelent meg. (Az önkormányzati képviselő szintén panaszt terjesztett elő a Testületnél a vele szemben történt rendőri intézkedések miatt.)

A panaszos a panaszolt rendőri intézkedés előzményeként a Testület tudomására hozta, hogy M. város vezetőségével, főleg a polgármesterrel már hosszabb ideje személyes konfliktusa van: vele szemben már több büntetőeljárást is kezdeményezett. Állítása szerint a polgármester mindent elkövetett az elmúlt években azért, hogy őt ellehetetlenítse, személyét lejárássa, megakadályozza alkotmányos jogai gyakorlását a városházán. (Így például az elmúlt két és fél év alatt egyetlen testületi ülésre sem tudott a panaszos bejutni, mert önkormányzati dolgozókkal töltötték fel a hallgatóságnak fenntartott székeket, illetve a teremben lévő székek számát lecsökkentették, és biztonsági őröket állítottak a terem bejáratához, akik a panaszos minden egyes megjelenésekor azt mondták, hogy nincs bent hely, a tévészobában követheti nyomon a testületi ülésen történeteket.)

A panaszos az önkormányzati képviselővel együtt érkezett az ülésterembe, jóval a testületi ülés megkezdése előtt, amikor még más képviselő nem volt ott. A megérkezést követően szinte azonnal megjelent egy biztonsági őr, aki távozásra szólította fel a panaszost, olyan „múltbeli indokra hivatkozva, hogy ő régebben már többször zavarta meg a testületi üléseket”. A panaszos elmondta a biztonsági őrnek, hogy „ne rágalmazza, mert egyszer sem követett el jogsértő magatartást testületi ülésen”, továbbá azt is közölte vele, hogy nemcsak állampolgári jogán van jelen, hanem a fentebb említett minőségeiben is. A Jobbikos önkormányzati képviselő a panaszos segítségére kelt, ő is közölte a biztonsági őrrel, hogy a nyilvános testületi ülésen bárki részt vehet, továbbá megerősítette azt is, hogy a panaszos az ő képviselői munkájának segítőként, tanácsadójaként is jelen lehet, ezért ne akadályozza a képviselői munkáját. A biztonsági őr a felvilágosítás ellenére felhívta a rendőrséget (a panaszosnak azonban nincs arról tudomása, hogy a biztonsági őr mit közölt a rendőrséggel), illetve vele egyidejűleg a panaszos is telefonos bejelentést tett a rendőrségi ügyeletre, ahol egy rendőrrel beszélt. A rendőrség segítségét kérte, mert a városházán alkotmányos jogaiban akarták korlátozni. A panaszos nem emlékezett arra, hogy a rendőr mit válaszolt, de arra igen, hogy az önkormányzati képviselő elkérte tőle közben a mobiltelefont, ő is beszélt az ügyeletessel.

A panaszos az ülésteremből azt látta, hogy a kikerülő rendőrök először a polgármester irodája felé mentek, azt követően pedig a terembe érkeztek. A rendőrök vezetője – anélkül, hogy a panaszos álláspontját megismerte volna – azonnal és minden ok nélkül a terem elhagyására szólította fel a panaszost. A képviselő a rendőri intézkedést végző r. századosnak azonnal tudomására hozta, hogy a panaszos – állampolgári jogán kívül – az ő szakértőjeként van jelen és kíván részt venni a nyilvános testületi ülésen, amennyiben bármi történik vele, akadályozhatják a képviselői munkáját. Felszólította a rendőrt a törvények betartására és arra, hogy képviselői munkáját ne akadályozzák. Az intézkedést vezető r. százados azt mondta, hogy megérti a képviselő hozzáállását, de M. város polgármesterétől „azt a tájékoztatást kapták, hogy a szervezeti és működési szabályzat nem ad lehetőséget, hogy ilyen személyek az ülésen részt vegyenek”, ezért a panaszost ismételten a terem elhagyására szólította fel. A panaszos

a felszólításnak nem tett eleget, ellenben elmondta, hogy sajtóigazolvánnyal rendelkezik (ami egyébként a városban és a rendőrség előtt is köztudott), ne akadályozzák sajtótudósítói munkáját. A rendőr erre azt válaszolta, hogy a panaszos ne zavarja az ülést, és megkéri, hogy távozzon.

A panaszos tájékoztatása szerint az ülésteremben 5 sor (50 ülőhely) található, amelyek közül az 1. sor a „sajtó”, az 5. sor pedig a „hallgatóság” részére szól. A panaszos az első sorban foglalt helyet, ezért a kiérkező rendőr láthatta (de fel is hívták arra a figyelmét), hogy a teremben minden lehetőség megvolt a panaszos ott tartózkodására, amit a székeken levő táblák is egyértelművé tettek. A panaszos szerint a polgármester a rendőrségen valótlán bejelentést tett: az intézkedő rendőrnek a fentiek miatt látnia kellett, hogy a panaszos jogszerűen tartózkodott a terem megjelölt részén.

Az önkormányzati képviselő felszólította a rendőri intézkedés vezetőjét, hogy ne akadályozzák a Jobbik Magyarországért Mozgalom munkáját, mivel a panaszos az ő tanácsadójaként, szakértői minőségében is volt jelen, ezért a rendőrök törvénysértést követnek el az akadályozással. A felvilágosítás ellenére az intézkedő rendőr továbbra is távozásra akarta rábírní a panaszost.

Ekkor önkormányzati képviselő a nála levő műanyag gyorskötözővel csuklójánál fogva a panaszos csuklójához kötözte magát, majd az intézkedő rendőr tudomására hozta, hogy a törvénysértő felszólítás végrehajtása esetén őt is kénytelenek lesznek előállítani. Egyidejűleg pedig ismét az intézkedést vezető rendőr tudomására hozta, hogy a panaszos semmilyen rendzavarást nem követett el, és a szervezeti és működési szabályzatban nincs olyan előírás, hogy a panaszos nem tartózkodhat a teremben, ezért intézkedésük törvénysértő. Ennek ellenére az intézkedő rendőr azt mondta, hogy azt majd más szerv fogja vizsgálni, ő ezt a feladatot fogja végrehajtani, és újra felszólította a panaszost a terem elhagyására. A panaszos szerint az intézkedő rendőr magatartásával – azzal, hogy ahelyett, hogy meggyőződött volna arról, a panaszos jogszerűen volt a teremben és a rendőri intézkedésre nincs indok, azt közölte, hogy feladatot jött végrehajtani – az '50-es éveket idézte.

A rendőri intézkedést vezető rendőr kiment a teremből, majd 5 perc múlva újra megjelent és kérte, hogy a panaszos és önkormányzati képviselő is adják át igazoltatás végett személyi igazolványukat és lakcímkártyájukat, az igazoltatás okát azonban nem jelölte meg. A kért dokumentumokat mindketten átadták, amelyek kikerültek látókörükből, mert a rendőr kivitte azokat a folyosóra.

Később megjelent az ülésteremben a polgármester, aki figyelmeztette az önkormányzati képviselőt helyének elfoglalására. A képviselő leült, a panaszos pedig mellette állt, amikor a polgármester azt mondta neki, hogy távozzon a teremből, mondván, hogy többször megzavarta már a testület ülését. Az önkormányzati képviselő szóváltásba keveredett a polgármesterrel és felhívta figyelmét: a szervezeti és működési szabályzat nem tartalmaz olyan kitételt, hogy a panaszos ne lehetne jelen az ülés alatt a teremben, illetve arra is, hogy a panaszos az ő képviselői munkáját

segíti, azért van jelen. A polgármester az elhangzottakat figyelmen kívül hagyta, és a Jobbikos képviselőt kétszer is rendbírsággal sújtotta, azt követően pedig kiment az ülésteremből.

Később ismét megjelentek a rendőrök a teremben, akkor már a M.-i Rendőrkapitányság vezetőjével, aki a panaszost és a képviselőt is távozásra szólította fel, majd – miután a panaszos és a képviselő közölte, hogy törvényesen tartózkodnak a teremben – a rendőrkapitány parancsot adott előállításukra.

A panaszost és a képviselőt kivitték az épület folyosójára, ahol a r. százados késsel szétvágta a panaszos és a képviselő kezét összekötő műanyag gyorskötözőt úgy, hogy közben a kést beleszúrta a képviselő kezébe. Mindkettőjüket megbilincseltek és a M.-i Rendőrkapitányságra előállították. A bilincselés indokát nem közölték velük, és a panaszos nem is értette, hogy miért történt, hiszen már össze voltak bilincselve gyorskötözővel, és nem álltak ellen az előállításnak. A panaszos szerint előállításuk időtartama 4 óra volt, amely idő alatt mindvégig bilincsben kellett várakozniuk.

A panaszost a panaszjog lehetőségéről a rendőrkapitányság épületében oly módon tájékoztatták, hogy a kezébe adtak egy arról szóló dokumentumot, rajta több szervezet nevével, amelyekhez panasszal fordulhat. A rendőrségen nyilatkozatták a panaszost, hogy kíván-e hozzátartozót vagy más személyt értesíteni, és a rendőrség a nyilatkozat alapján értesítette is a megjelölt személyt. A panaszos az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatót megkapta.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök az intézkedést megelőzően nem igazolták magukat, nem mutatkoztak be; továbbá az igazoltatás során annak okát nem közölték, iratai kikerültek látóköréből, lakcímkártyáját jogtalanul kérték el. Panaszolta ezen túlmenően előállítását, amely véleménye szerint önkényesen történt; valamint a bilincs alkalmazását, amelyet emberi méltósága és személyes szabadsága durva megsértéseként élt meg. Véleménye szerint a rendőri fellépésnek semmilyen jogalapja nem volt: olyan körülmény, ami a rendőrség intézkedését megalapozta volna, nem történt, semmilyen rendzavarást nem valósított meg. A helyszínre érkező rendőröknek ezt meg kellett volna állapítaniuk, a biztonsági őrral és a polgármesterrel közölniük, majd távozniuk. Amennyiben azt megteszik, és szakszerűen járnak el, akkor a gyorskötözővel való összebilincselés sem történik meg, és nem idézik elő a továbbiakat sem.

A panaszos kérte a Testületet, hogy a rendőri jelentések mellett a telefonos bejelentések hangfelvételét, illetőleg a rendőrségi EDR rádióforgalmazás felvételeit szerezzék be az állásfoglalás kialakítása érdekében. A panaszos továbbá megjelölt két személyt, akik igazolni tudják azt, hogy „semmilyen olyan magatartást nem tett, ami rendőri intézkedésre adhatott volna okot”.

2) A panaszos beadványának kiegészítésében háttér információként közölte a Testülettel, hogy az önkormányzatba 2010 őszén bekerült Jobbikos képviselő jól ismerte a panaszosnak a városvezetéssel és a városvezetővel fennálló viszonyát, illetve a M.-i Városházán ellene tett intézkedéseket, amelyeket a képviselő jogszerűtlennek tartott és fel kívánt lépni amiatt. Ezzel összefüggésben a panaszos csatolta a Jobbikos képviselő 2010. október 20-ai, M. város jegyzőjéhez címzett beadványát, illetve a jegyző válaszát. A beadványban a képviselő kérte a jegyzőt, hogy a testületi ülések nyilvánosságát tartsa fenn, fordítson figyelmet arra, hogy a hallgatóság az üléseken részt vehessen. Kérte továbbá, hogy tegyen intézkedést arra nézve, hogy a panaszost mint a helyi közéleti újság szerkesztőjét ne akadályozzák az ülésekre történő bejutásban. A jegyző válaszlevelében utalt a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) és a szervezeti és működési szabályzat vonatkozó rendelkezéseire, ugyanakkor nem jelölt meg olyan okot, ami miatt a panaszos ne jelenhetne meg a nyilvános testületi ülésen.

A Jobbikos önkormányzati képviselő ezt követően ismét levelet iktatott a Városházán a jegyzőnek, amelyben felszólította őt, hogy tartassa be a testületi ülés nyilvánosságát, és kiemelte levelében azt, hogy előzze meg azt, hogy a panaszos terembe jutását megakadályozzák.

A panasz-kiegészítésben a panaszos a képviselő-testületi ülésen való részvétellel összefüggésben hivatkozott az Alkotmánybíróság 57/2000. (XII. 19.) sz. AB határozatában foglaltakra is. Az idézett rész szerint „Az Ötv. 12. § (3) bekezdése értelmében a képviselő-testület ülése nyilvános. Ez alól csak a 12. § (4) bekezdésében foglalt esetekben lehet eltérni. A képviselő-testületi ülésen elhangzott előterjesztések, nyilatkozatok, az ott történt események (különös tekintettel az egyes képviselők szavazataira) közérdekű adatnak minősülnek, így főszabályként bárki által szabadon, korlátozás nélkül megismerhetők és terjeszthetők. A képviselő-testületi ülések nyilvánossága éppen ezt a célt szolgálja. Nem igényel különösebb bizonyítást az, hogy ha a képviselő-testületi nyilvános ülésen hallgatóként történő részvétel alkalmával az ott elhangzottakat és a képviselők által leadott szavazatokat bárki megismerheti, azokról feljegyzéseket, sőt felvételeket készíthet és azokat később szabadon terjesztheti, [...]”.

A panaszos megjegyezte, hogy semmilyen akkreditálás nem szükséges ahhoz, hogy egy sajtós vagy egy állampolgár a nyilvános testületi ülésen a hallgatóságnak fenntartott részen tartózkodjon, és a testületi ülésről kép- vagy hangfelvételt készítsen. A panaszos csatolta M. város jegyzőjének az önkormányzat és szervei szervezeti és működési szabályzatáról szóló 23/1998. (XI. 20.) ö. sz. rendelet módosításáról szóló, 2010. november 15-ei előterjesztését, amelyben a jegyző kérte a képviselő-testületet az említett jogszabály módosítására. Az előterjesztésben az szerepel, hogy a képviselő-testület tanácskozásának céljára kijelölt helyiségben az ülés tartama alatt – egyéb felsorolt személyek mellett – „a sajtó akkreditált képviselői, valamint a meghívottak” tartózkodhatnak. A panaszos álláspontja szerint ezzel ismételtelen olyan intézkedést hoznak, amellyel meg kívánják akadályozni, hogy a testületi ülésen megjelenhessen, és állampolgári jogait gyakorolhassa.

3) A panaszos beadványához mellékelte M. Város Képviselő-testületének a 2010. október 29-ei üléséről készült jegyzőkönyvét is.

A jegyzőkönyv tanúsága szerint a polgármester megállapította, hogy a képviselő-testület 12 fővel határozatképes, és az ülést megnyitotta. (A panaszos szerint azonban a polgármester a valóságban hivatalosan nem nyitotta meg az ülést.) Ezt követően figyelmeztette a Jobbikos önkormányzati képviselőt, hogy szeretné megkezdeni az ülést, a panaszos távozzon. „Többször megzavarta a Képviselő-testület ülését. Ma is már az ülés előtt provokált több képviselőt.” (A panaszos szerint a helyszínen ez a kijelentés nem hangzott el a polgármester szájából.) A jegyzőkönyv alapján a polgármester másodszor is figyelmeztette a képviselőt, és közölte, hogy a szervezeti és működési szabályzat szerint rendbírsággal sújthatja a Testület. A panaszost ismételten távozásra szólította fel. Ezt követően javasolta a polgármester a képviselő-testületnek, hogy szavazzanak a Jobbikos képviselő rendbírsággal sújtásáról, ami alapján az első ízben megtörtént.

A polgármester ismét kérte a panaszost, hogy távozzon. Rögzítette, hogy „nincs arra joguk, hogy a demokratikusan választott Testület munkáját megakadályozzák. Kéri a rendőrség intézkedését, [a panaszos] eltávolítását. Kéri, hogy [az önkormányzati képviselő] foglaljon helyet, szeretnék megkezdeni a munkát. Így nem lehet dolgozni, [a panaszos] zavarja a munkát, kéri távozzon. [A panaszos] már többször megzavarta a Képviselő-testület munkáját.” A polgármester másodszor is figyelmeztette a Jobbikos képviselőt, és ismételten szavazásra bocsátotta a rendbírságolás kérdését, a képviselő-testület pedig ismételten rendbírsággal sújtotta.

A polgármester a panaszost újból figyelmeztette a távozásra, a képviselőt pedig arra, hogy foglaljon helyet, és hogy nem kapott szót. Elmondta, hogy lehet szakértője a képviselőnek, aki neki magánemberként segít, de „a képviselő-testületi ülésen sem az SZMSZ, sem az Ötv. szerint nincs olyan kötelezettsége a képviselő-testületnek, hogy szakértőnek helyet kell biztosítani”. A panaszos „azért nem lehet jelen, mert felforgatta a rendet M. városban, többször megzavarta a képviselő-testület ülését, számtalan eljárás folyik ellene, számtalanszor marasztalták el az elmúlt időszakban. Ilyen körülmények között nem lehet dolgozni. Úgy tűnik, hogy a Jobbik erre esküdött, ezt akarja csinálni, fel akarja forgatni a képviselő-testület rendjét, M. város demokratikus rendjét.” A polgármester ismételten figyelmeztette a képviselőt helyének elfoglalására, a panaszost pedig a távozásra. A jegyzőkönyvben ezt követően azt rögzítették, hogy a rendőrök kivezették a teremből a panaszost a hozzá kötözött Jobbikos képviselővel együtt.

A panaszos véleménye szerint a testületi ülésről készített jegyzőkönyv több tekintetben nem a valóságot rögzíti: az ülést semmilyen formában nem nyitotta meg a polgármester, csak a Jobbikos képviselőt figyelmeztette, hogy foglaljon helyet, mert meg szeretnék kezdeni az ülést. Másrészt pedig nem hangzott el a polgármester részéről, hogy a panaszos már az ülés előtt provokált több képviselőt. A panaszos ezzel az állítással csak az önkormányzat által a kérdéses napon kiadott nyilatkozatban

találkozott először, mellyel szerinte utólagosan próbálták magyarázni a vele szemben történt intézkedést.

4) A panaszos a Testület részére megküldött egy videofelvételt tartalmazó CD lemezt. A felvétel a M.-i Városi Televízió adását tartalmazza. A riporter a következőket mondja: „Rendbontással kezdődött október 29-én a soron következő képviselő-testületi ülés, amelynek következtében a képviselők nem tudták időben elkezdni érdemi munkájukat. ... polgármester több alkalommal is felszólította a rendbontókat, majd miután továbbra is folytatták tevékenységüket, az önkormányzat rendőri intézkedést kért. [A panaszos], Jobbik szimpatizáns a rendőri felszólítás ellenére sem hagyta el a dísztermet, és ..., a Jobbik M.-i Szervezetének listáról bejutott képviselője egy gyorskötőzővel hozzákötötte magát, ezért a rendőrök mindkettőjüket előállították és bilincsbe verve elvitték. A képviselő-testületi ülés ezután rendben lezajlott.” (00:00:40) A következőkben a testületi ülésen készült felvételből játszanak be a televíziós adásban, amelyen azonban a panaszos és a Jobbikos képviselő már nem látható. A polgármester beszél: „Sajnálatos, hogy a Jobbik úgy tűnik, hogy erre esküdött, hogy megzavarja M. város demokratikus rendjét, nem hagyja a képviselő-testületet dolgozni, ez jellemző egyébként, eddig is ez volt jellemző tevékenységükre a város rendezvényein, és úgy tűnik, hogy most is, a demokratikusan választott népképviselői szervnek a működését igyekszik akadályozni. Úgy tűnik, hogy a Jobbik így kíván M. városban működni, a rendzavarásra, felforgatásra törekszik, nem pedig arra, hogy normálisan együttműködjön. Ilyen nem volt M.-on az elmúlt években mindaddig, amíg a Jobbik színre nem lépett, és amíg [a panaszost] maguk előtt tolva nem a rendzavarásra és a felforgatásra törekszik. Én sajnálatosnak tartom és szégyen a demokráciára, úgy vélem, és szégyen a Jobbikra nézve. Elnézést kérek mindenkitől, aki itt a képviselő-testületi ülésen ilyen inzultusnak volt a részese, része, résztvevője. Sajnálom igazából, de úgy gondolom, mindezért a Jobbik a felelős. Úgy gondolom, hogy ennek a politikai és erkölcsi következményét a Jobbik M.-i Szervezetének kell viselnie. Úgy tűnik, hogy a rendőrség intézkedésének a következtében elhárult az akadály, hogy folytassuk a munkánkat. A képviselő-testület 11 fővel határozatképes, a jegyzőkönyv hitelesítésére ... urat és ... urat kérem fel.” Ezt követően a napirendekről szavazott a képviselő-testület. (00:41-03:50)

A panaszos szerint azt a részt, amikor még a teremben tartózkodtak, azért vágta ki, hogy a nyilvánosság ne ismerhesse meg a valóságot. Az igazolta volna ugyanis, hogy a panaszos semmilyen okot nem adott rendőri intézkedésre, illetve leleplezte volna azt is, hogy a polgármester hogyan viselkedett, és őt miképpen leplezte le a Jobbikos képviselő. Álláspontja szerint a kivágott rész leleplezte volna azt is, hogy a polgármester vélhetően jogtalanul szavaztatott arról, hogy a képviselőt a képviselő testület rendbírsággal sújtsa, hiszen a valóságban a polgármester a képviselő-testületi ülést nem is nyitotta meg még.

5) A panaszos továbbá megküldte a rendőri intézkedés során diktafonjával készített hangfelvételt is (http://www.mohacsivalosag.hu/sites/default/files/2010_10_29.mp3), amit azt követően indított el, miután a biztonsági őr fellépett vele szemben és mindketten felhívták a rendőrséget.

A felvételhez – amelynek minősége miatt nem minden érthető – a panaszos magyarázatot is csatolt. A magyarázat szerint a hangfelvételen 00:50-ig a Jobbikos önkormányzati képviselő a terembe érkező Fideszes képviselővel beszélt, hogy tegye szóvá majd, hogy a panaszos az ő szakértőjeként és állampolgárként jelen lehet a testületi ülésen. Eközben hallható, hogy emberek érkeznek a testületi ülésterembe, akik a termet rendezik be úgy, hogy alkalmas legyen a testületi ülés lebonyolítására (a Városi TV kamerát állították fel). A képviselő a biztonsági őrnek (aki egyébként végig mellettük maradt) azt mondja, hogy „nem te tehetsz róla”, a panaszosnak pedig azt, hogy ne bántsa a biztonsági ört, mert nem ő tehet róla, hogy fel kell lépnie vele szemben. A panaszos erre azt mondja, hogy egyszer már majdnem megütötték a bokájukat, akkor is a rendőrség húzta ki őket személyi szabadsága megsértése bűncselekményének elkövetéséből. (01:04-01:31). A panaszos később (02:55) azt mondja: „Szabadságot Budaháznak!” A panaszos ehhez azt fűzte hozzá, hogy azért hangzott el tőle, mert a terembe érkezett egy Fideszes önkormányzati képviselő, aki „nagy hangon sokak tudtára hozta azt a számára is nevetséges, az aznapi Dunántúli Naplóban megjelent hírt, miszerint Budaházyék a m.-i, volt szocialista országgyűlési képviselő házánál is robbantani akartak.” Később (04:11) ismét elhangzik a panaszostól az előbbi mondat, mert éppen az említett képviselőhöz ment oda, és átadott neki egy nyílt levelet, ami a Fideszes képviselőkhöz szólt és megkérte őt, hogy majd adja tovább. Összesen még három képviselőnek nyújtotta át a nyílt levelet. (a panaszos a nyílt levelet is megküldte a Testület részére). A testületi ülésteremben közben továbbra is beszélgetések folynak, a testületi ülés nem kezdődött el; a panaszos, a Jobbikos képviselő és egy újságíró egymással beszélgettek. A felvételen hallható, hogy a panaszos azt mondja, még egyszer kellene hívni a rendőröket, mert lehet, hogy Pécs fele mentek, hiszen már rég itt kellene lenniük („biztos kupaktanácsot tartanak, hogy most mit csináljanak, felhívták még a BRFK-t is, lehet”). (05:28-06:00)

Később hallható, hogy a Jobbikos önkormányzati képviselő azt mondja a biztonsági őrnek: „Ki adott erre utasítást? Nem magadtól tetted meg ezt.” A biztonsági őr azt válaszolja, hogy a szolgálati dolgairól senkinek sem, még a hatóságnak sem beszél. A képviselő felhívja a biztonsági őr figyelmét, hogy törvénytelenégeket nem követhet el, s az ilyen utasításokat meg kell tagadnia. (13:00-15:32).

Ezt követően hallható, hogy megjelenik a rendőr a helyszínen, aki köszön, és azt mondja a képviselőnek, hogy a panaszossal szeretne beszélni. (15:33-15:40). A Jobbikos önkormányzati képviselő közli a rendőrrel, hogy a panaszos az ő szakértője, és ha bármi történik vele, akadályozhatják a képviselői munkáját. Felszólítja a rendőrt, hogy ne kövessenek el a törvénytisértést, illetve azt mondja, „Önöknek nincs joguk bármilyen intézkedést vele szemben foganatosítani, csak abban az esetben, ha törvénytisértést észlelnek. Jelen esetig nem követett el semmilyen rendzavarást. Kérem önöket, hogy hagyják a Jobbik Magyarországért Mozgalom munkáját, hogy végezze.” Az intézkedő rendőr válasza: „... úr, én megértem az ön hozzáállását. Azt a tájékoztatást kaptam polgármester úrtól, hogy a szervezeti és működési szabályzat nem tesz lehetőséget arra, hogy ilyen személyek az ülésen részt vegyenek.” A rendőr a panaszost felszólítja távozásra. A panaszos közli, hogy sajtóigazolvánnyal rendelkezik, a sajtó munkatársa, ne korlátozzák a sajtó munkáját. A rendőr erre azt válaszolja:

„Még egyszer felszólítom [a panaszost], hogy az ülést ne zavarja, legyen szíves, megkérem, hogy távozzon”. A Jobbik önkormányzati képviselője ekkor azt mondja a rendőrnek, hogy „én meg felszólítom önt, hogy ne akadályozza a Jobbik Magyarországért Mozgalom munkáját. Önök törvénysértést követnek. A hatóság sem követhet el törvénysértést”. A rendőr válasza erre az, hogy „...úr, ezt majd ki fogja vizsgálni egy más szerv, én egyelőre ezt a feladatot fogom végrehajtani”. A képviselő közli a rendőrrel, hogy „jelen pillanatban nem fogja tudni végrehajtani, csak ha engem is elvezettet. Akkor pedig ön egyértelműen törvénysértést követ el, mert a képviselőnek nem engedi, hogy végezze a munkáját. Kérem önöket, hogy hagyják el a termet, hagyják, hogy dolgozzunk nyugodtan. Kérem, hogy ne kövessen el a hatóság senkinek a parancsára törvénysértést.” (15:40-17:36)

A rendőr azt válaszolja, hogy „... úr, én nem törvénysértést követek el, én a rend fenntartásáért vagyok itt. [A panaszost] felszólítottam, hogy távozzon.” A képviselő megkérdezi a rendőrtől, hogy követett-e el a panaszos idáig bármiféle rendzavarást; továbbá közli, hogy nincs az SZMSZ-ben olyan, hogy a panaszos ne lehetne jelen. „Mutassák meg, hogy hol van benne az SZMSZ-ben az, hogy [a panaszos] nem lehet itt! Mutassák meg!” (17:37-18:06) A rendőr ismét megkéri a panaszost a terem elhagyására, amire azonban továbbra sem hajlandó.

Később a rendőr már emelt hangon mondja a képviselőnek, hogy „legyen szíves végighallgatni, a rendőrség egy tagjával beszél! Megkérem önt, hogy hallgasson meg, mert nem tudom elmondani, mert folyamatosan a szavamba vág. Szeretném elmondani, hogy mi lesz az intézkedés. Megkértem [a panaszost], hogy távozzon. Hajlandó-e rá?” (A képviselő a rendőr szavába vág, hogy ő pedig egy képviselővel beszél.) A panaszos azt reagálja erre a rendőrnek, hogy „én pedig megkértem önöket, hogy távozzanak”. A képviselő azt mondja, hogy „én pedig megkértem önöket, hogy törvénysértést ne kövessenek el. Az SZMSZ-ben nincs olyan benne, hogy [a panaszos] ne lehetne benn”. (18:27-18:52)

A rendőr azt mondja a képviselőnek, hogy „már megint a szavamba vág”, és közli, hogy a rendőri intézkedést már ő is akadályozza. A képviselő azt feleli, hogy a rendőr pedig a képviselői munkáját akadályozza. Megismétli, hogy a panaszos az ő szakértőjeként van jelen. A rendőr felszólítja, illetve tájékoztatja, hogy szabálysértés továbbfolytatása miatt, rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés miatt elő fogja állítani a M.-i Rendőrkapitányságra a panaszost. A panaszos azt válaszolja a rendőrnek, hogy ő pedig fel fogja jelenteni. A rendőr közli, hogy ezt az intézkedést fogja itt végrehajtani, és megkéri, hogy vegyék le a bilincset a kezükről, amivel összeláncolták egymást. A képviselő nemmel válaszol. A rendőr ekkor megkéri őket, hogy „mindketten fáradjanak ki a teremből”. A képviselő közli, hogy neki mint képviselőnek jogában áll jelen lenni. A rendőr azt mondja, hogy neki a panaszost „el kell innen távolítania”. A képviselő azt válaszolja a rendőrnek, hogy neki a törvényeket kell betartania, „ez pedig nincs benne a törvényben”. A rendőr megismétli: „megkérem önöket, hogy távozzanak”. A képviselő azt mondja, hogy nem távoznak. A rendőr megkérdezi a képviselőtől, hogy a panaszost személyi szabadságában korlátozza-e. A panaszos azt válaszolja, hogy a képviselő éppen az ő

személyi szabadságát őrzi meg. A rendőr azt mondja ekkor, hogy „rendben, egy pillanat türelmet kérek”, majd kimegy a teremből. A panaszos közben megjegyzi, hogy az önkormányzati dolgozók miért nem a saját munkakörükben dolgoznak, miért foglalják el a képviselő-testületi ülésen a helyeket. (18:52-20:12)

Később ismét az intézkedő rendőr hangját lehet hallani, amint megkéri a panaszost és a képviselőt, hogy fáradjanak ki az épület elé, vagy az ajtó elé, vagy a terem elé, és igazoltatás végett adják át személyi igazolványukat és lakcímkártyájukat. A képviselő azt mondta, hogy természetesen átadják azokat. (27:36-27:50)

Ezt követően az hallható, amint egy férfi – a polgármester – figyelmezteti a képviselőt, hogy foglaljon helyet, mert meg szeretnék kezdeni az ülést. A polgármester kétszer felszólította a panaszost a távozásra, a képviselő figyelmét pedig felhívta, hogy már kétszer figyelmeztette, illetőleg arra, hogy a szervezeti és működési szabályzat szerint rendbírósággal sújthatja a képviselő-testület. A panaszost ismét felhívta a távozásra. A polgármester és a Jobbikos képviselő vitája, illetve a képviselő kétszeri rendbírósággal sújtásának körülményei hallhatók a felvételen a továbbiakban. (28:50-32:08) A polgármester ezen idő alatt kéri a rendőrség intézkedését, és a panaszos eltávolítását (30:33-30:40), illetve azt mondja, hogy a panaszos már többször megzavarta a képviselő-testület munkáját, „idejött, beavatkozott a képviselő-testület munkájába” (30:58-31:04).

6) A panaszos a Testület rendelkezésére bocsátotta továbbá az előállítás időtartamáról szóló igazolást, amelynek tanúsága szerint a panaszos előállítása a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. §-ának (2) bekezdés f) pontja alapján 2010. október 29-én 8 óra 40 perctől 12 óra 43 percig tartott. Az előállítás időtartama alatt a panaszosnak sérülése nem, panasza azonban keletkezett. Az igazolás tartalmazza – más jogvédő szervezetek mellett – a Testület elérhetőségeit. A dokumentumot a panaszos aláírta.

7) A panaszos beadványában megjelölt két személyt (önkormányzati képviselőket), akik szemtanúi voltak a panaszolt rendőri intézkedésnek. Megítélése szerint a tanúk igazolni tudják azt, hogy a panaszos semmilyen olyan magatartást nem tanúsított, ami rendőri intézkedésre adhatott volna okot.

A Testület megkeresése alapján az egyik önkormányzati képviselő szolgáltatott információt. Nyilatkozata szerint az események régen történtek, ezért már alig emlékszik valamire. A tanú jelen volt, amikor a biztonsági őr odament a panaszoshoz. A biztonsági őr viselkedésében semmi kirívót nem tapasztalt. Annyit hallott, hogy felszólította a panaszost a terem elhagyására (emlékezete szerint ekkor párbeszéd alakult ki közöttük, valamint a Jobbikos képviselő között). A panaszos a felszólításnak nem tett eleget.

A tanú akkor is jelen volt, amikor a rendőrség megérkezett a helyszínre. Viselkedésükben „semmi kirívót” nem tapasztalt. Emlékezete szerint a rendőrök is

többször felszólították a panaszost, hogy hagyja el a termet, aki azonban azoknak a felszólításoknak sem tett eleget. „Annál is inkább, mivel [a Jobbikos képviselő] és [a panaszos] összekötözték magukat gyorskötözővel.” Arra azonban a tanú már nem emlékszik, hogy az összekötözés konkrétan mikor történt – a rendőrök megérkezése előtt, után, vagy közben.

A polgármester a terembe érkezését követően szintén felszólította a panaszost, hogy hagyja el a termet. Mivel az nem történt meg, a rendőrök kivezették a teremből a képviselővel együtt, „hiszen még mindig össze voltak kötözve”. A rendőrök felszólították a képviselőt és a panaszost, hogy szedjék le magukról a gyorskötözőt (arra ugyanakkor nem emlékszik a tanú, hogy az arra irányuló felszólítás a teremben, a folyóson, vagy mindkét helyen történt meg). Emlékezete szerint a rendőrök megkérték a képviselőt kint a folyóson, hogy „ne kapálózzon, mert nem akarják, hogy véletlenül megsérüljön a keze, amikor levágják róla a gyorskötözőt”.

8) A panaszossal szemben intézkedő r. százados alosztályvezető az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szabs. r.) 40/A. §-ának (1) bekezdése szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés szabálysértés elkövetésének alapos gyanúja miatt feljelentést tett.

A 2010. november 2-án készült szabálysértési feljelentés tényállása azt tartalmazza, hogy az alosztályvezető 2010. október 29-én 8 óra 40 perckor a rendőrkapitányság ügyeletesének utasítására megjelent a M.-i Polgármesteri Hivatal tanácstermében, mert a polgármester bejelentést tett, hogy a panaszos, „aki egyébként a Testület ülését az elmúlt években több alkalommal megzavarta – több képviselőt »inzultált«, akik jelezték az ülés vezetését folytató polgármesternek, hogy [a panaszos] ezen magatartása okán nem tudják ellátni feladataikat.”

A feljelentés szerint az Ötv. és M. város Önkormányzatának 23/1998. (XI. 20.) rendelete (SZMSZ) alapján a testületi ülés fenntartására feljogosított polgármester több alkalommal is az ülésterem elhagyására szólította fel a panaszost, „aki azonban ezt megtagadta, ezért kérték a rendőri intézkedést”. A polgármester tájékoztatását követően az alosztályvezető megjelent a tanácsteremben, ahol az első sorban, a bejárat ajtótól kb. 2 méterre ült a panaszos és szorosan előtte állt a Jobbik képviselője. A rendőr fel akarta szólítani a panaszost, hogy tegyen eleget a polgármester kérésének, hagyja el a termet, a képviselő azonban „állandóan úgy állt, hogy [a panaszos] takarásban legyen”, ezért nem tudta közvetlenül felszólítani. Az újabb rendőri felszólításra a panaszos a képviselő takarásából félig kilépett és közölte, hogy ő szólítja fel a rendőröket távozásra. A Jobbikos képviselő eközben folyamatosan beszélt a r. századoshoz, azt hangoztatta, hogy képviselői munkájában akadályoztatva van. A képviselő előre lendítette a bal kezét, a panaszos pedig ezzel egyidőben a jobb kezét, és a rendőr ekkor észlelte, hogy műanyag gyorskötözővel egymáshoz vannak kötözve a csuklójuknál. A r. százados a történetekről értesítette a rendőrkapitányság vezetőjét, aki megjelent a helyszínen, és átvette az intézkedést.

A kapitányságvezető felszólította a panaszost és a Jobbikos képviselőt, hogy a gyorskötözőt vágják le, és a panaszos hagyja el a képviselő-testület üléstermét, ők azonban arra nem voltak hajlandók, sőt „szemmel láthatóan szorosan egymás mellé álltak, ezzel megakadályozva azt, hogy a kötözőt bárki szét tudja vágni”. A kapitányságvezető ekkor ismételt felszólította a panaszost és a képviselőt cselekményük abbahagyására, közölte velük, hogy magatartásukkal a népképviselői szerv működéséhez fűződő alkotmányos alapjogot korlátozzák, és közölte azt is, hogy amennyiben a jogszerű intézkedésnek nem tesznek eleget, szabálysértést valósítanak meg. Tekintettel arra, hogy a panaszos és a képviselő az újabb felszólításnak sem voltak hajlandók eleget tenni, a kapitányságvezető közölte azt is, hogy amennyiben nem fejezik be magatartásukat, szabálysértés továbbfolytatása okán előállításukra fog intézkedni. A panaszos és a képviselő cselekményüket a rendőri felszólítás ellenére nem hagyták abba, és a terem elhagyására való felszólításra nem tettek eleget. A kapitányságvezető közölte velük, hogy előállításukról döntött, amennyiben annak ellenszegülnek, testi kényszert fognak alkalmazni. Mivel sem a panaszos, sem a képviselő nem volt hajlandó a rendőri intézkedést végrehajtani, intézkedés történt testi kényszerrel történő előállításukra, amire mindketten passzívan ellenálltak, így az ellenszegülés megtörése érdekében bilincset alkalmaztak. A testi kényszer alkalmazása során a r. járőr felkarjukon megfogta a személyeket, ami által lehetővé vált a gyorskötöző elvágása; a bilincselésüket követően pedig mindkettőjüket elvezették.

A szolgálati járműhöz kísérés közben a panaszos folyamatosan kiabált, a rendőri intézkedést ellenezte, a rendőrök szolgálati viszonya megszüntetésével fenyegetőzött; a Polgármesteri Hivatal felé pedig azt kiabálta, hogy „Diktatúra”.

9) A panaszos a szabálysértési feljelentéssel összefüggésben is kiegészítette panaszát. Álláspontja szerint a feljelentés hamis adatokat tartalmaz a történetekkel kapcsolatban. A panaszos és a Jobbik képviselője a kérdéses napon már reggel 8 órakor a képviselő-testület üléstermében voltak (azért, hogy később a biztonsági őrök ne mondhassák azt, hogy nincs ülőhely a teremben), és már akkor megtörtént a rendőrség kihívása a biztonsági őr, illetve a panaszos telefonos bejelentése által, valótlan tehát, hogy a polgármester bejelentése alapján érkeztek a rendőrök a helyszínre. A panaszos továbbá hivatkozott az általa készített hangfelvételre, amely szerinte egyértelműen igazolja, hogy a feljelentésben írtakkal szemben nem történt olyan esemény, illetve nem hangzott el olyan kijelentés, hogy a panaszos több képviselőt „inzultált”, akik azt jelezték is a polgármester felé, és akik emiatt nem tudták ellátni feladataikat. A felvétel azt tanúsítja, hogy sem a polgármester, sem a rendőrök nem tudtak olyan cselekményt megjelölni, ami rendőri intézkedést indokolt.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, illetőleg megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, valamint a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A rendőrség tájékoztatása alapján a panaszolt rendőri intézkedésben a M.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Alosztály r. százados vezetője, egy r. törzsőrmester járőrvezetője, egy r. őrmester járőre vett részt, továbbá egy r. hallgató is jelen volt; valamint a helyszínen megjelent a M.-i Rendőrkapitányság vezetője is.

2) A M.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele az alábbi információkat tartalmazza.

A panaszossal szembeni intézkedés indokaként és céljaként a rendőrkapitányság vezetője az alábbiakat közölte. 2010. október 29-én 8 óra 20 perckor a M. Város Képviselő-testületének ülésén biztonsági őri feladatokat ellátó férfi bejelentést tett a M.-i Rendőrkapitányság ügyeletére arról, hogy a panaszos „sem az ülés vezetésére feljogosított polgármester utasítására, sem pedig a biztosítási feladatot ellátó teremőrök felszólítására” nem hajlandó elhagyni a testületi üléstermet, „rendzavaró magatartást tanúsít”. Ezzel párhuzamosan, 8 óra 22 perckor a Jobbik Magyarországért Mozgalom és Párt m.-i önkormányzati képviselője is bejelentést tett a kapitányság ügyeletén, hogy a testületi ülésen a képviselői munkáját nem tudja zavartalanul ellátni, ezért kéri a rendőrség intézkedését. E két bejelentés mellett M. város polgármestere felhívta a rendőrkapitányság vezetőjét az általa használt szolgálati mobiltelefonján és közölte, hogy „a képviselő-testületi ülés zavartalan lebonyolítását nem tudja biztosítani, így a testület nem képes ellátni a törvényből adódó feladatait”, illetve „a rend helyreállítása érdekében kéri a rendőrség intézkedését”.

A rendőrkapitányság megfogalmazása szerint a fentiek miatt tehát a rendőri intézkedés indoka három, egymástól független bejelentés volt, „a testületi ülés zavartalan lebonyolítása rendzavaró magatartások miatt akadályba ütközik, és a rendzavarás megszüntetésére az ülés vezetésére, így a rend fenntartására feljogosított polgármester nem rendelkezik eszközökkel”. Az intézkedés céljaként pedig „a rend helyreállítását” jelölte meg, vagyis „hogy a testület képes legyen zavartalanul ellátni az Alkotmányból és az Önkormányzati törvényből adódó feladatait”.

Az intézkedés jogi indokaként a rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levelében az szerepel, miszerint az Alkotmánybíróság 18/1993. (III. 19.) AB határozata egyértelműen megállapította, hogy az „Alkotmánybíróság álláspontja szerint a választópolgárok közösségének, a helyi önkormányzáshoz való alapvető joga, az önkormányzati jogok anyajogát jelenti. A helyi önkormányzás joga – noha az Alkotmány nem az ún. alapvető jogok között szabályozza – tartalmánál fogva az alapvető jogokhoz hasonló védelemben részesül” (ABH 1993, 167.) Ebből kifolyólag a kapitányság vezetője véleménye szerint „az önkormányzat képviselő-testületének zavartalan működése az ún. alapvető jogok körébe tartozik, és ennek megfelelő védelemben kell, hogy részesüljön.” A kapitányságvezető utalt arra is, hogy az Alkotmánybíróság a 33/1998. (VI 25.) AB határozatában rámutatott arra, hogy „Nyilvánvaló, hogy az önkormányzat és annak képviselő-testülete csak akkor tud eleget tenni feladatainak, ha munkájában a testület tagjainak bizalmát, s támogatását élvezi. E feladatellátást közvetlenül érinti és befolyásolja a testület ülésének

zavartalan, nyugodt légkörben történő lebonyolítása, amely szoros kapcsolatban áll az ülésvezetési és rendfenntartási teendők ellátásának eredményességével és hatékonyságával.” (ABH 1998. 256.)

A tájékoztató levélben továbbá idézte a kapitányságvezető az Ötv. 9. §-ának (1) bekezdését, mely szerint az önkormányzati feladat- és hatáskörök a képviselő-testületet illetik meg. Eszerint pedig a képviselő-testület áll a hatáskör telepítés középpontjában.

A fentiek alapján a M.-i Rendőrkapitányság vezetője azt az álláspontot képviseli, hogy alapvető érdek fűződik ahhoz, hogy a képviselő-testület a törvényi felhatalmazással minden, alaptalanul zavaró körülmény nélkül tudjon élni. A nyugodt, zavartalan testületi működés előfeltétele az önkormányzati feladatok végrehajtásának. A zavarás tényét az ülés vezetőjének, a helyi önkormányzat esetében a polgármesternek a joga és feladata megállapítani, hiszen a képviselőtestületi ülés vezetése az Ötv. 12. §-ának (2) bekezdése értelmében a polgármester feladata.

A tájékoztató levélben a kapitányságvezető továbbá hivatkozott M. Város Önkormányzata 23/1998. (XI. 20.) sz. rendeletének (SZMSZ) 21. § (4) bekezdésére („A nyilvános ülésen megjelent állampolgárok, a számukra kijelölt helyet foglalhatják el. A tanácskozás rendjének megzavarása esetén, a polgármester rendreutasíthatja a rendzavarót, ismétlődő rendzavarás esetén pedig az érintettet a terem elhagyására kötelezheti. A polgármesternek a rendfenntartás érdekében tett intézkedései ellen felszólalni, azokat visszautasítani, vagy velük vitába szállni nem lehet.”)

Az intézkedés ténybeli indokaként a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy az említett telefonon tett bejelentések alapján, „figyelemmel a bejelentett cselekmény közérdeklődésre számot tartó voltára, valamint arra a tényre, hogy a bejelentés alapján a fennálló jogi helyzet nagyobb szakértelmet igényel”, a kapitányságvezető a rendőrrajőrön kívül utasítást adott a r. százados alosztályvezetőnek, hogy „tájékozódjon a helyszínen és vezesse le a szükséges intézkedést”. A rendelkezésre álló adatok szerint a r. százados a napszaknak megfelelő köszönést követően kezdte meg az általa korábban név szerint ismert személyekkel szemben az intézkedést. A rendőr az intézkedés során közölte annak célját, vagyis a panaszosnak elmondta, hogy „a polgármester nyilatkozata szerint zavarja a képviselő-testület ülését és ezért megkérte az intézkedés alá vont személyt a terem elhagyására”. A r. százados „az intézkedést határozott, emelt hangnemben, de nem kiabálva hajtotta végre, tekintettel arra, hogy az intézkedés alá vont személy folyamatosan a szavába vágott”. A panaszos „a felszólításnak nem tett eleget, arrogáns stílusban szólította fel az intézkedő rendőröket, hogy ők hagyják el a termet, mert jogot sértenek, amikor őt az alkotmányos alapjogaiban korlátozni akarják. Alkotmányos alapjogaként az intézkedés során első körben arra hivatkozott, hogy ő újságíró, bár ezzel kapcsolatosan dokumentumokat átadni nem tudott”. A rendőrkapitányság vezetője megjegyezte, hogy a panaszos panaszai alapján korábban már több alkalommal folytattak közigazgatási eljárást, amikor a testületi ülésterembe nem mehetett be, ezért rendőri intézkedést kért, majd panasszal élt amiatt, hogy a rendőrség ilyen esetekben a

felhívására nem intézkedett. Az említett panaszok egy részénél a panaszos arra hivatkozott, hogy korlátozták a nyilvános testületi üléseken való részvételben. Több alkalommal hivatkozott továbbá a panaszos arra is, hogy amennyiben ez a nyilvánosság állampolgárként nem illeti meg, a sajtó munkatársaként mindenképpen jogosult a testületi ülésterembe lépni. A kapitányságvezető úgy nyilatkozott: az említett panaszeljárásokban kétséget kizáró módon megállapították, hogy a képviselő-testületi ülés nyilvánossága azok számára is biztosított, akik nem férnek be az ülésterembe, hiszen az önkormányzat egy szomszédos termet folyamatosan nyitva tart az érdeklődők részére, ahol zártláncú televíziós közvetítésen az ülés lefolyása nyomon követhető. Ez a lehetőség pedig 2010. október 29-én is megvolt a panaszos számára. A kapitányságvezető szerint – figyelemmel arra, hogy a magyar jogrendben, ismeretei szerint nincs normatív rendelkezés abban a tekintetben, hogy a testületi ülésen közvetlen jelenléttel kell a nyilvánosságot biztosítani – M. város képviselő-testülete nem sértette a panaszosnak az ülés nyilvánosságához fűződő jogát. Álláspontja szerint továbbá „ezt a kérdéskört a rendőrségnek nem kell, és a kifogásolt intézkedés során sem kellett vizsgálnia, hiszen ezen tárgykörben közigazgatási eljárás keretében a Baranya Megyei Bíróság 6.K.20.207/20916. szám alatti ítéletében jogerősen állást foglalt. A [panaszossal] szemben döntő jogerős ítélet indokolása értelmében, nincs hatásköre és lehetősége a rendőrségnek arra, hogy állampolgári, avagy újságírói kezdeményezésre a testületi ülésen résztvevő jegyzőt az ülésről kihívassa az ülésre való bejutás érdekében”. A m.-i rendőrkapitány véleménye szerint a panaszos arra való hivatkozása, hogy ő újságíró, a panaszolt rendőri intézkedés szempontjából irreleváns körülmény volt.

A panaszos, amikor észlelte, hogy az újságírói tevékenységére történő utalás nem vezet eredményre, arra hivatkozott, hogy ő a Jobbikos képviselő „szakértője”, amit a képviselő is megerősített. Az ülést vezető polgármester ebben a kérdésben úgy nyilatkozott, hogy „M. Város önkormányzatának SZMSZ-e ezt nem teszi lehetővé”.

A tájékoztató levél szerint „figyelemmel arra, hogy az eljárás ezen szakaszában [a panaszos] számára kétségtelenné vált, hogy a rendzavaró magatartása okán a teremből történő eltávolítása be fog következni, egy addig a jobb csuklóján lévő műanyag gyorskötözővel a Jobbik Magyarországért Mozgalom és Párt m.-i önkormányzati képviselőjéhez »bilincselte« magát. Az összebilincselést követően az ülés vezetésére feljogosított polgármester több alkalommal felszólította a képviselőt, hogy szüntesse be azon magatartását, amivel az ülést most már ő is megzavarja, szedje szét a gyorskötözőt és tegye lehetővé, hogy a panaszos eltávolításával zavartalanul folytatódjon a testület ülése. A képviselő erre nem volt hajlandó, ami miatt a 12 tagú testület 10 igen szavazattal, 2 alkalommal is rendbírsággal sújtotta, majd a polgármester az ülést berekesztette, szünetet rendelt el. A történeteket a r. százados telefonon jelentette a kapitányságvezető részére, ami miatt ő személyesen megjelent a helyszínen és átvette a rendőri intézkedést.

Az intézkedés kezdeti szakaszában a kapitányságvezető meghallgatta a polgármestert, aki elmondta, hogy „már a testületi ülés megkezdése előtt részére több képviselő jelezte, hogy [a panaszos] magatartása miatt nem képes a képviselői munkáját

zavartalanul ellátni”. A panaszos – a polgármester és a kapitányságvezető által szóban meghallgatott képviselők nyilatkozata alapján – „»mocskolódó« szórólapokat helyezett el a képviselők asztalán, az egyik képviselő lelkiismeretére tett megjegyzéseket”.

A polgármester a kapitányságvezető kérdésére egyértelműen kijelentette, hogy a panaszos magatartása „olyan mértékben zavarja a testület működését, hogy képtelenek a munkájukat ellátni”. Neki, mint az ülés vezetésére feljogosított személynek nincs egyéb jogi eszköze a rend helyreállítására, a rendőrség intézkedését kéri. Amennyiben a rendőrség nem lát jogi eszközöket a zavartalan működés feltételeinek megteremtésére, az ülés folytatására annak ellenére képtelen, hogy számos jelentős kérdésben kell a testületnek döntenie. A polgármester elmondta azt is, hogy az intézkedés hiányában – különös tekintettel arra, hogy „a panaszos és vélhetően a Jobbikos képviselő is szándékosan készült a testületi ülés ilyen módon történő megzavarására, egyértelmű provokációt követettek el, mivel mindkettőjük gyorskötözővel jelent meg az ülésen – nem tartja kizártnak, hogy a későbbi testületi ülések lebonyolítása is ellehetetlenül”. Tájékoztatta a kapitányságvezetőt a polgármester arról is, hogy a panaszos az elmúlt években több alkalommal „tett kísérletet a testületi ülés megzavarására”, ami miatt a város képviselő-testülete korábban az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosához (a továbbiakban: ombudsman) is fordult. A kérdéses ügyben az ombudsman az OBH 2952/2008. sz. jelentésében elmarasztalta a rendőrséget az intézkedés elmulasztása miatt. A jelentés így fogalmaz: „A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítottam, hogy a rendőrség intézkedése elmulasztásával, a jogállamiság elvével, és a helyi önkormányzathoz való joggal összefüggésben visszasságot okozott.” Az ombudsman intézkedései között fogalmazta meg, hogy „felkérem az országos rendőrfőkapitányt, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a helyi önkormányzatok képviselő-testületének nyilvános ülését vezető polgármesternek az ülés rendjének fenntartása érdekében tett intézkedéseinek végrehajtásához a rendőrség – szükség esetén – segítséget nyújtson.” Az idézetek alapján a rendőrkapitánynak az az álláspontja, hogy ha „az ülés vezetésére feljogosított polgármester úgy ítéli meg, hogy a panaszos a teremben rendzavaró magatartást tanúsított, és a polgármester rendőri segítséget kér – hiszen kimerítve a jogszabályokból adódó lehetőségeit, nem képes a képviselő-testület ülésének zavartalan lebonyolítására – a rendőrségnek nincs lehetősége mérlegelni a rendzavarás mértékét vagy súlyát. Ezzel összefüggésben a kapitányságvezető idézi a hivatkozott OBH jelentést, melyben az ombudsman rögzíti: „Ki kell emelni azt is, hogy a hasonló esetekben a zavarás súlyának megítélése során nincs mérlegelési lehetősége a rendőrségnek, a hallgatóság ülést megzavaró tagját ilyen esetben ki kell vezetnie az ülésteremből. Azt viszont természetesen – a törvény keretein belül – szabadon mérlegelheti, hogy mindezek alapján fennállnak-e egy büntető- vagy szabálysértési eljárás megindításának, vagy kényszerintézkedés alkalmazásának feltételei.”

A kapitányságvezető a polgármester meghallgatását követően intézkedés alá vonta a panaszost és a Jobbik önkormányzati képviselőjét. Közölte velük, hogy magatartásuk eredményeképpen a népképviselői szerv működése jelentős mértékben sérül, és

felszólította őket, hogy a műanyag gyorskötözőt oldják ki, és a panaszos hagyja el a termet. A felszólítástól mindketten kategorikusan elzárkóztak, az intézkedés során folyamatosan a kapitányságvezető szavába vágtak. Mindkettőjüket ismételt felszólította rendzavaró magatartásuk megszüntetésére, a gyorskötöző eloldására és közölte, hogy magatartásukkal megvalósítják Szabs. r. 40/A. §-ának (1) bekezdése szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés szabálysértése törvényi tényállását. Tájékoztatta az intézkedés alá vont személyeket, hogy amennyiben a szabálysértést a felszólítása ellenére továbbfolytatják, az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján az előállításukról fog intézkedni. Az ismételt felszólításra mindkét személy úgy nyilatkozott, hogy nem hajlandóak alávetni magukat a rendőri intézkedésnek, nem oldják el a kötözőt, és a panaszos nem távozik a teremből.

A rendőrkapitány ezen körülmények miatt a panaszos és a képviselő előállításáról döntött, azt közölte velük, majd utasította az alosztályvezetőt, hogy a gyorskötözőt vágja el és a két személyt a M.-i Rendőrkapitányságra állítsa elő. Minthogy az intézkedés alá vont személyek nem voltak hajlandóak eleget tenni a terem elhagyására történő felszólításnak, sőt a gyorskötöző elvágását akadályozva szorosan egymás mellé álltak, az Rtv. 47. §-a alapján mindkét személlyel szemben testi kényszer alkalmaztak. Ennek keretében a r. százados egy nála lévő késsel a műanyag gyorskötözőt szétvágta, majd az ellenszegülés megtörése érdekében mindkét intézkedés alá vont személlyel szemben az Rtv. 48. §-ának d) pontja alapján bilincset alkalmaztak. A bilincselés a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. § (4) bekezdés b) pontja alapján előre testhelyzetben történt. Az intézkedés alá vont személyekkel szemben az előállításukat megelőzően az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján ruházátvizsgálatot hajtottak végre.

A panaszossal szemben a bilincselés 2010. október 29-én 9 óra 20 perctől 12 óra 35 percig tartott, ami nyilatkozata szerint sem okozott sérülést; előállítása pedig 8 óra 40 perctől 12 óra 43 percig tartott. A kapitányságvezető a fent hivatkozott szabálysértés elkövetése miatt szabálysértési feljelentéssel élt, figyelemmel azonban arra, hogy az intézkedést maga foganatosította és kapitányságvezetőként ő a szabálysértési hatóság vezetője is, a M.-i Rendőrkapitányság részéről elfogultságot jelentett be. A megyei rendőr-főkapitányság vezetője a Sz.-i Rendőrkapitányságot jelölte ki a szabálysértési eljárás lefolytatására.

A rendőrség továbbította a Testület felé a megyei rendőr-főkapitányság határozatát, amelyben a M.-i Rendőrkapitányság vezetőjének elfogultsága miatt benyújtott kizárási indítványt megalapozottnak találta, és a Sz.-i Rendőrkapitányságot jelölte ki a szabálysértési eljárás lefolytatására.

3) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés az alábbiakat tartalmazza.

2010. október 29-én 8 óra 40 perckor a rendőrök megjelentek M. Városháza tanácstermében, majd a kapitányságvezető utasítására a panaszost előállították a M.-i Rendőrkapitányságra, mivel jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követte el és a rendőri felszólításra sem volt hajlandó azt abbahagyni.

A jelentés szerint a panaszossal szembeni intézkedésben a M.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Alosztály egy r. törzsőrmestere és egy r. őrmestere vett részt, az intézkedésnél pedig jelen volt a rendőrkapitányság vezetője, az alosztályvezető és egy r. hallgató is.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés I. fordulata alapján igazoltatták, a 29. § (6) bekezdése alapján átvizsgálták. Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján – a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy – a panaszost előállították.

A panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszer, az Rtv. 48. §-ának d) pontja alapján (ellenszegülés megtörése érdekében) 9 óra 20 perctől 12 óra 35 percig bilincset alkalmaztak – Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (4) bekezdése szerint a kezek előre bilincselésével. A jelentés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására való figyelmeztetés megtörtént. A rendőri intézkedés során a panaszosnak sérülése, a kényszerítő eszköz alkalmazása során anyagi kára nem keletkezett. A panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján egy ismerőse kiértesítését kérte.

A rendőri jelentés szerint a panaszos az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást megkapta. Az előállítás oka 2010. október 29-én 12 óra 43 perckor megszűnt, a panaszos szabadon bocsátása megtörtént.

4) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás alapján az igazoltatás, az átvizsgálás és az előállítás jogszerű és szakszerű; a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

5) A panaszossal szemben intézkedő r. százados alosztályvezető jelentést készített a M.-i Rendőrkapitányság vezetője felé a panaszossal szemben fogatosított rendőri intézkedésről, amely az alábbi információkat tartalmazza.

2010. október 29-én 8 óra 20 perckor a biztonsági szolgálat alkalmazottja telefonon bejelentést tett a M.-i Rendőrkapitányság ügyeletére, mert a panaszost el kívánták távolítani a Városháza tanácsterméből, aki azonban ellenállt az intézkedésnek. 8 óra 22 perckor az önkormányzati képviselő szintén bejelentést tett telefonon az ügyeletre, és elmondta, hogy képviselői munkájában akadályozzák.

A r. százados 8 óra 35 perckor megjelent a járőrszolgálattal (egy r. törzsőrmesterrel és egy r. őrmesterrel) és egy r. hallgatóval a Városházán, ahol tájékozódott a történetekről,

melynek során beszélt a polgármesterrel, aki elmondta, hogy a tanácssteremben megjelent a Jobbik önkormányzati képviselőjének társaságában a panaszos. A képviselő elmondása szerint a panaszos mint saját szakértője vesz részt a testületi ülésen. A polgármester a r. századosnak elmondta, hogy az önkormányzat szervezeti és működési szabályzata ilyenre nem ad lehetőséget és megkérte a panaszost, hogy távozzon a teremből. A panaszos annak nem tett eleget, sem a polgármester, sem a jelenlévő biztonsági őrök felszólítására. Ezt követően történtek meg a bejelentések.

A polgármester tájékoztatását követően a r. százados megjelent a tanácssteremben. Az ott történeteket a jelentés a szabálysértési feljelentésben írtakkal azonos módon tartalmazza [állásfoglalás I. rész 8) pont]. A történetekről telefonon értesítette a rendőrkapitányság vezetőjét, aki igazoltatásra, tanúkutatásra adott utasítást, aminek a jelen levő rendőrök eleget tettek. Az intézkedés megkezdését követően kb. 40 perc múlva megjelent a kapitányságvezető, aki a további intézkedést átvette. Ezt követően a panaszost és a Jobbikos önkormányzati képviselőt előzetes figyelmeztetés után testi kényszerrel kivezették a tanács terem elé, ahol további testi kényszer alkalmazásával a r. százados a műanyagkötezőt levágta, és ezzel elválasztotta őket egymástól. Ezután a két személyt megbilincseltek, ruházatukat átvizsgálták, majd előállították a M.-i Rendőrkapitányságra.

A személyes szabadságot korlátozó intézkedés során a rendőrök megkezdtek a szükséges nyomtatványok kitöltését, az előállításról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés megírását. A panaszos írásban megkapta a jogokról és köteleességekről szóló tájékoztatót, majd megjelölte azt a személyt, akit értesíteni kívánt. Az értesítésről a r. százados személyesen intézkedett, az arról szóló értesítést kitöltötték.

A panaszos szabadon bocsátása 12 óra 43 perckor sérülésmentesen megtörtént, azonban az intézkedéssel szemben panaszt jelentett be.

6) A M.-i Rendőrkapitányság vezetője a panaszossal szembeni rendőri intézkedésről jelentést tett a megyei rendőr-főkapitányság vezetője felé.

A kapitányságvezető jelentése több tekintetben megfelel a panaszossal szemben intézkedő r. százados alosztályvezető jelentésében [állásfoglalás II. rész 5) pont], valamint a kapitányságvezető tájékoztató levelében [állásfoglalás II. rész 2) pont] írtaknak. A kapitányságvezető a jelentésben úgy fogalmazott, hogy a polgármesteri hivatal által alkalmazott biztonsági őr olyan tartalmú bejelentést tett, miszerint „a képviselő-testület soros ülését [a panaszos] megzavarta, az ülés zavartalan lebonyolítása akadályba ütközik, hiszen többszöri felszólításra az üléstermet nem hajlandó elhagyni”, ezért kérte a rendőrség intézkedését. A polgármester pedig mobiltelefonján hívta a kapitányságvezetőt, és arról tájékoztatta, hogy a panaszos „a képviselő-testületi ülésen, illetőleg azt megelőzően olyan magatartást tanúsított, ami az önkormányzati képviselők munkáját akadályozza”, az Ötv. alapján „a testületi ülés zavartalanságát nem tudja biztosítani, ezért kéri a rendőri intézkedést”.

Amikor a kapitányságvezető megérkezett a helyszínre, meghallgatta a polgármestert, aki elmondta, hogy a panaszos „már az ülést megelőzően – aki egyébként a testület ülését az elmúlt években több alkalommal megzavarta – több képviselőt inzultált, akik jelezték az ülés vezetését folytató polgármesternek, hogy [a panaszos] ezen magatartása okán nem tudják ellátni feladataikat”. A polgármester több alkalommal az ülésterem elhagyására szólította fel a panaszost, aki azt megtagadta, ezért kérték a rendőri intézkedést.

A rendőrség kiérkezését megelőzően a Jobbik önkormányzati képviselője azért, hogy a panaszost a teremből a biztonsági őrök, vagy a kiérkező rendőrség ne tudja eltávolítani, egy műanyag gyorskötözővel a panaszoshoz „bilincselte” magát. A rendőrkapitányság vezetője úgy fogalmazott, hogy az, hogy a gyorskötöző korábban kinek a birtokában volt, nem lehetett megállapítani, de megítélése szerint az a tény, hogy a képviselő-testületi ülésre egyikőjük ilyen eszközt vitt, egyértelműen arra utal, hogy provokációra készültek.

A rendelkezésre álló adatok szerint a polgármester hat alkalommal szólította fel a panaszost és a képviselőt, hogy cselekményüket hagyják abba, majd a képviselőt rendzavarás miatt kétszer rendbírsággal sújtotta. A polgármester a rend fenntartására nyitva álló eszközöket kimerítette, de a képviselő-testületi ülés zavartalanságát, a népképviseleti szerv működését biztosítani nem tudta, ezért szünetet rendelt el és rendőri intézkedést kezdeményezett. A rendőrkapitányság vezetőjének kérdésére a polgármester elmondta, hogy az ülés nyilvánosságát biztosítják a panaszos számára, de nem az ülésteremben, hanem az ülésnek helyet adó terem mellett megnyitott kisteremben, ahol kivetítőn nyomon követheti az eseményeket.

A rendőrkapitányság vezetőnek a panaszossal (és a képviselővel) szembeni fellépése, valamint a kényszerítő eszköz alkalmazásának körülményei tekintetében a jelentés tartalma a Testületnek írt tájékoztató levelében [állásfoglalás II. rész 2) pont] írtakkal lényegileg megfelel.

7) A M.-i Rendőrkapitányság megküldte a panaszos előállítása során a nyilatkozatáról szóló feljegyzést, amely szerint meghatározott személy kiértesítését kérte. A megjelölt személy telefonos kiértesítése megtörtént, amit a panaszos aláírásával tudomásul vett.

8) A rendőrség megküldte a Testületnek az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót, amit az ügyeletes (az alosztályvezető) aláírt, a panaszos pedig az abban foglaltak tudomásul vételét aláírásával igazolta.

9) A panaszossal szembeni rendőri intézkedésről a r. őrmester járőr RK lapot állított ki. A dokumentum a panaszos adatait (nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét), személyi igazolványa számát és lakcímét tartalmazza; a szabálysértés elkövetésére vonatkozó rovatban az szerepel, hogy „M. város, Sz. tér 1.”

10) A panaszossal szemben intézkedő r. százados alosztályvezető a Testület felvilágosítás-kérésére kiegészítő jelentést készített, amely az alábbi adatokat tartalmazza.

A panaszossal (és a képviselővel) szembeni intézkedést a r. százados kezdte meg oly módon, hogy a teremben eléjük állt, és a Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdésének megfelelően fellépett: tisztelgett, köszönt, és mivel mindkettőjük neve ismert volt számára, ezért nevükön szólította őket. A rendőr közölte a panaszossal, hogy mi az intézkedés oka: az „általa elkövetett rendzavarás miatt” jelent meg, és célja, hogy „a testületi ülés zavartalanul folytatódjon”, ezért megkérte őt, hogy távozzon. A r. százados hangneme – véleménye szerint – kulturált volt, de határozottan kellett fellépnie, mert a panaszos és a képviselő is folyamatosan a szavába vágott. A rendőrnek a terem elhagyására történő többszöri felszólítása eredménytelen maradt. A panaszos válaszként a képviselő háta mögül, annak válla felett „arrogáns hangnemben” felszólította a rendőröket, hogy hagyják el a termet. A Jobbik önkormányzati képviselője az intézkedés megkezdésekor közölte a r. századosal, hogy a panaszos mint az ő segítője szakértőként vesz részt az ülésen. A panaszos szintén közölte, hogy a sajtó képviselőjeként vesz részt az ülésen. A fentiek igazolására semmilyen dokumentumot nem nyújtottak át a rendőr részére.

A r. százados jelentésében megjegyezte, hogy a panaszos az elmúlt évben több alkalommal is be kívánt menni a testületi ülésre a sajtó munkatársaként, hivatkozva arra, hogy sajtóigazolvánnyal rendelkezik. Az általa sajtóigazolványként bemutatott dokumentumról egy korábbi panasz elbírálása során megállapították, hogy azt az Oktatási és Kulturális Minisztérium a panaszos által szerkesztett időszakos lap adatainak nyilvántartásban történő megváltoztatása miatt adta ki 2006. december 11-én. Ez a határozat pedig nem egyezik meg más hatóságok által kibocsátott sajtóengedéllyel. Azt sem igazolta dokumentummal a panaszos, hogy az önkormányzati képviselő tanácsadójaként vesz részt az ülésen, ez is csak szóban hangzott el.

A r. százados az intézkedés megkezdése előtt tájékozódott, amelynek során szóban meghallgatta a polgármestert, aki az irodájában tartózkodott. Elmondta, hogy a Jobbik képviselője tájékoztatta őt arról, hogy a panaszos a szakértője, és ebben a minőségében vesz részt az ülésen. A polgármester elmondta, hogy az önkormányzat SZMSZ-e ezt nem teszi lehetővé.

A panaszost és a képviselőt csak a terem elhagyására történő felszólítást követően igazoltatták, mert az intézkedés megkezdésekor az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatási ok nem állt fenn. A későbbi igazoltatásra a Szabs. r. 40/A. §-ának (1) bekezdése szerinti szabálysértés elkövetésének alapos gyanúja miatt került sor. Ennek során a panaszost felszólították személyi igazolványának átadására, melynek eleget tett. Mivel a szabálysértési eljáráshoz szükséges volt, ezért RK lapon rögzítették személyazonosító adatait, valamint lakcímét. Az igazoltatás során a személyazonosító igazolványban szereplő adatokat az ügyeleten keresztül rádióforgalmazással egyeztetették. Ennek során a priorálást végző rendőr – azért, hogy illetéktelenek ne hallhassák az adatokat – a személyazonosító igazolványt kivitte a teremből, és annak

bejárata előtt a folyosón egyeztetett. A panaszos – mivel a tanácsterem ajtaja eközben nyitva volt, és ő ahhoz közel állt – ráláthatott a priorálást végző rendőrré.

Amikor a polgármester megjelent a teremben, sem a r. százados, sem pedig a többi rendőr nem tartózkodtak bent, kint álltak a terem előtt, a folyosón. A bent történetekből nem szereztek tudomást, a polgármester akkor nem kért rendőri intézkedést.

11) A rendőrség megküldte a panaszolt intézkedés napján készült ügyeleti hanganyag visszahallgatásáról készült jegyzőkönyvet.

a) 2010. október 29-én 8 óra 15 perc és 8 óra 30 perc közötti időszakban 3 ügyeleti telefonbeszélgetést rögzítettek.

Az első hanganyag (8:17:23) szerint a biztonsági őr hívja az ügyeletet, és azt mondja, hogy az önkormányzathoz szeretne rendőrt hívni, mert a panaszos kérésükre nem hajlandó végrehajtani a terem elhagyását. Az ügyeletes azt mondja, hogy menni fognak a rendőrök, kb. 5-10 perc múlva ott lesznek.

A második hanganyag (8:18:53) szerint a panaszos bejelentést szeretne tenni, hogy zaklatják őt „bizonyos emberek” a városházán. Szeretné kihívni a rendőrséget, hogy „állítsák le őket”, mert alkotmányos jogában próbálják korlátozni. Adja a képviselőt, aki kéri, hogy küldjenek rendőrt, mert akadályozzák a képviselői munkáját. Szakértőjét nem engedik, nem akarják beengedni az ülésre. Az ügyeletes közli, hogy fognak menni a rendőrök, amit már elmondott a másik fél képviselőjének is, de egy kicsit várni kell.

A harmadik hanganyag (8:26:20) szerint az ügyeletes szól a rendőrkapitánynak, hogy van két bejelentése. A rendőrkapitány utasítja, hogy küldje a járőrt az épülethez. Az ügyeletes közli, hogy a panaszossal kapcsolatos a bejelentés, mire a rendőrkapitány mondja, hogy oda fognak menni, és az alosztályvezető megy a rendőrökkel.

b) 2010. október 29-én 8 óra 50 perc és 9 óra 15 perc között a panaszossal szembeni rendőri intézkedésben résztvevő járőr és az ügyeletes között lezajlott rádióforgalmazás hanganyaga szerint a panaszos és a Jobbikos önkormányzati képviselő priorálása megtörtént, mindkettőjük esetében nemleges (negatív) eredménnyel. A járőr továbbá ebben a beszélgetésben azt mondja az ügyeletesnek, hogy szóljon „a közlekedésnek, előállításhoz kell segítség”.

III.

A Testület a panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a panaszos igazoltatásának, átvizsgálásának és előállításának, valamint a kényszerítő eszközök (testi kényszer,

bilincs) alkalmazásának jogszerűségét és indokoltságát, továbbá a jogorvoslati jogról való kioktatást.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) a 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az 55. § (1) bekezdése szerinti személyes szabadsághoz és személyi integritáshoz, az 59. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez, valamint az 57. §-ának (5) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát. A rendőri intézkedésekkel összefüggésben továbbá vizsgálni kellett az Alkotmány 54. §-ának (2) bekezdése szerinti embertelen, megalázó bánásmód tilalma kérdését is.

1) A Testület elsőként vizsgálta, hogy a panaszossal szembeni rendőri fellépés jogszerűen történt-e.

A Rtv. rendőri intézkedés foganatosítása időpontjában hatályos 1. §-ának (1) bekezdése meghatározza, hogy a rendőrség feladata – többek között – a közbiztonság és a közrend védelme. Az 1. § (2) bekezdésének a) és b) pontja értelmében a rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme körében az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését, illetve szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében. A rendőri feladatok ellátásának és az utasítások teljesítésének kötelezettségéről az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A rendőr intézkedési kötelezettségével összefüggésben továbbá az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Az intézkedési kötelezettségről Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

A panaszbeadvány, annak kiegészítései és a rendőrségi dokumentumok egybevetésével megállapítható, hogy a rendőri fellépés ténybeli alapját az szolgáltatta,

hogy a kérdéses napon két telefonos bejelentés érkezett a rendőrség ügyeletére – az önkormányzat képviselő testületének ülésén biztonsági őr feladatot ellátó személy, illetve a panaszos és a Jobbik önkormányzati képviselője részéről –, illetőleg a város polgármestere mobiltelefonján hívta fel a rendőrkapitányság vezetőjét. Mindhárom telefonbeszélgetés olyan körülményre utalt (a biztonsági őr hívása szerint a panaszos nem hajlandó elhagyni a testületi üléstermet, „rendzavaró magatartást tanúsít”; a panaszos bejelentése szerint a városházán zaklatják, alkotmányos jogában próbálják korlátozni „bizonyos emberek”, illetve a képviselő munkájának akadályozása miatt kért segítséget; a polgármester pedig azt jelezte, hogy a panaszos a képviselő-testületi ülésen az önkormányzati képviselők munkáját akadályozó magatartást folytatott, az ülés zavartalanosságának biztosításához kért rendőri intézkedést), amelyek a Testület megítélése szerint egyenként is indokoltá tették a rendőrök helyszínen történt megjelenését és fellépését.

Azt, hogy a rendőrség az intézkedés célját a rend helyreállításában jelölte meg, azaz, hogy az önkormányzat képviselő-testülete feladatait zavartalanul elláthassa, a Testület magyarázatként csak addig az időpontig tudta elfogadni, amíg a rendőrök a helyszínre nem érkeztek, és ott nem tájékozódtak a részleteket illetően. A M.-i Rendőrkapitányság vezetője tájékoztató levelében hivatkozott az Alkotmánybíróság 18/1993. (III. 19.) AB határozatára, amelyben kimondták, hogy a helyi önkormányzás joga, annak ellenére, hogy az nem az alapvető jogok között (az Alkotmány XII. Fejezetében) szerepel, azokhoz hasonló védelemben kell, hogy részesüljön. Ez alapján a m.-i önkormányzat képviselő-testületének zavartalan működéséhez a polgármester jogosult volt a rendőrség segítségét kérni. A rendőrség pedig indokolt esetben köteles intézkedést foganatosítani az említett jog érvényesülésének biztosítása érdekében – akár oly módon, hogy az önkormányzat képviselő-testületének nyilvános ülését vezető polgármester rendfenntartó intézkedéseinek végrehajtásához, szükség esetén, segítséget nyújt [vö. az ombudsman fentebb idézett, OBH 2952/2008. sz. jelentésében írtakkal, állásfoglalás II. rész 2) pont]. Jelen esetben ugyanakkor a bizonyítékok alapján megállapítható az, hogy a rendőrség értesítése olyan időpontban történt meg, amikor a m.-i önkormányzat képviselő-testületének nyilvános ülése még nem kezdődött el, ezért annak megzavarása sem valósulhatott meg. A Testület hangsúlyozza ehelyütt, hogy egyetért az ombudsman jelentéséből idézett azon gondolattal, amely szerint amennyiben a rendőrség a képviselő-testület ülésén hallgatóságként jelenlevő rendzavaró személyt kivezeti, akkor is jogában áll a konkrét ügy körülményeinek mérlegelése alapján mérlegelni, hogy milyen egyéb intézkedéseket tesz meg (pl. előállítás, feljelentés megtétele büntető- vagy szabálysértési ügyben, kényszerítő eszköz alkalmazása).

A Testület megítélése szerint a rendőrség és a panaszos által is hivatkozott okok, azaz a telefonon tett bejelentések önmagukban megfelelő alapot nyújtottak a rendőrség helyszínen történő megjelenésére, arra, hogy az Rtv. 13. §-a szerint intézkedjenek – tájékozódjanak – a bejelentés alapján feltételezett közbiztonságot, közrendet sértő cselekmény elleni rendőri fellépés érdekében. A panaszossal szemben foganatosított konkrét rendőri intézkedések (és kényszerítő eszköz alkalmazások) jogszerűsége és indokoltsága tekintetében ugyanakkor már a

kiérkezett rendőrök által tapasztalt körülményeket és annak megítéléséhez szükséges jogi háttérrel vizsgálta a Testület, amelynek eredményei az alábbiakban részletezettek.

2) A panaszos sérelmezte beadványában, hogy a helyszínen megjelent rendőrök az intézkedést megelőzően nem azonosították magukat, nem mutatkoztak be.

A panaszos által megküldött hangfelvétel tanúsága szerint a hozzá és képviselőhöz lépő r. százados részéről köszönés hangzott el, majd pedig az, hogy a panaszossal szeretne beszélni. Az intézkedés „okaként és céljaként” pedig az hallható, hogy a rendőr azt a tájékoztatást kapta a polgármestertől, miszerint az SZMSZ nem ad lehetőséget arra, hogy „ilyen személyek” a képviselő-testületi ülésen részt vegyenek, majd közvetlenül ezután a panaszost felszólította távozásra. A panaszos reagálására a r. százados ismételt felszólította a panaszost, hogy az ülést ne zavarja, illetve megkérte, hogy távozzon.

A Testület ezzel összefüggésben utal az Rtv. 20. §-ára, ami a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. A szabályozásnak az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 4. §-a, amely szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni). A Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (8) bekezdése magyarázó rendelkezés: a rendőri intézkedés eredményességét az (1) bekezdésben meghatározott információk előzetes közlése, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása akkor veszélyezteti, ha a közlés vagy a felmutatás időigénye az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés nem tartalmaz az alakiságok megtartására vonatkozóan utalást. A r. százados alosztályvezető utóbb készített jelentésében úgy nyilatkozott, hogy az intézkedés

kezdetén a Szolgálati Szabályzat vonatkozó rendelkezésének megfelelő volt fellépése: tisztelgett és köszönt. A rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele is mindösszesen azt tartalmazza, hogy a r. százados a napszaknak megfelelő köszönést követően kezdte meg az általa korábban név szerint ismert panaszossal (és a képviselővel) szemben az intézkedést.

A Testület a panasz ezen része tekintetében a panaszos – hangfelvétellel is alátámasztott – állítását fogadta el. A rendőr jogsértő magatartás elkövetésére vagy más, rendőri intézkedésre okot adó cselekményre nem utalt, jogszabályi hivatkozás nem hangzott el részéről. A Testület megállapította továbbá azt is, hogy a megismert adatok szerint nem állt fenn olyan körülmény, ami a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztette volna, és ami miatt csak az intézkedés befejezésekor teszik meg az azonosításra szolgáló lépéseket.

A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőr az azonosításra előírt kötelezettségét megszegte, amivel sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát. A rendőr ezen kötelezettsége egyébiránt abban az esetben is fennáll, ha – ahogyan a jelen esetben is történt – a rendőr és az intézkedés alá vont személy korábban ismerik egymást.

3) A Testület vizsgálta a panaszos igazoltatásának jogszerűségét és indokoltságát, valamint – tekintettel arra, hogy arra nem a rendőri fellépés kezdetén, hanem időben később (mintegy 12 perc elteltével) került sor – a panaszbeadvány azon részét, hogy a panaszos állítása szerint az intézkedő rendőr az igazoltatás során nem közölte annak okát és célját.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület továbbá a panasz ezen része tekintetében ismételten utal az Rtv. 20. §-ára, amelynek fentebb már idézett (2) bekezdése értelmében a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles – nevén, azonosító számán túlmenően – az intézkedés tényét és célját szóban közölni (a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztető eseteken kívül), valamint a Szolgálati Szabályzat 4. §-ára, ami a rendőr köteletségévé teszi (a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztető körülmény kivételével), hogy a tervezett intézkedést és annak célját megjelölje.

A panaszos által rendelkezésre bocsátott hangfelvétel tanúsága szerint a r. százados – miután visszament a terembe – megkérte a panaszost (és a képviselőt), hogy fáradjanak ki, és igazoltatás végett adják át személyi igazolványukat és lakcímkártyájukat.

Az előállítás végrehajtásáról szóló rendőri jelentésben a panaszos igazoltatásának okaként az Rtv. 29. §-a (1) bekezdésének 1. fordulátát (a közrend védelmét) jelölték meg. A r. százados utóbb, a Testület felvilágosítás-kérése nyomán készített jelentésében az szerepel, hogy a panaszost (és a képviselőt) csak az ülésterem elhagyására történő felszólítást követően igazoltatták, mivel az intézkedés megkezdésekor az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatási ok nem állt fenn. A későbbi igazoltatás pedig a szabálysértés [a Szabs. r. 40/A. §-ának (1) bekezdése szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség] elkövetésének alapos gyanúja miatt történt.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. A Testület a hatáskörét megalapozó rendelkezés alapján nem járhat el szabálysértési hatóságként, szabálysértési felelősség fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítására hatásköre nem terjed ki. Töretlen gyakorlata alapján ugyanakkor a szabálysértési tényállásszerűséget a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja: abból a szempontból tehát, hogy egy adott helyzetben a szabálysértés minimális gyanúja fennállt-e, mert enélkül azoknak az egyébként a hatáskörébe tartozó rendőri intézkedéseknek (jelen esetben: igazoltatásnak, és az azt követő előállításnak) az értékelésére sem lenne képes, amelyek alapja a rendőrség megítélése szerint valamely szabálysértés elkövetése.

Jelen ügyben a rendőrség a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértésének megalapozott gyanúját említette, amit a Szabs. r. 40/A. §-ának (1) bekezdése értelmében az valósít meg, aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik.

A hivatkozott szabálysértési cselekmény tényállásszerű, amennyiben a rendőr jogszerű intézkedést foganatosított, és az elkövető annak nem engedelmeskedik. Ebben a tekintetben figyelembe kell venni az Rtv. 19. §-ában foglalt rendelkezéseket. Az idézett törvényhely (1) bekezdése kimondja, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint továbbá jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok egybevetésével arra a megállapításra jutott, hogy a helyszínen megjelent rendőr nem tudott jogszabályilag is alátámasztott indokot adni fellépésére. Az, hogy a panaszost azzal a magyarázattal szólította fel

távozásra, hogy „a polgármester tájékoztatása alapján az SZMSZ nem ad lehetőséget arra, hogy ’ilyen személyek’ az ülésen részt vegyenek”, nem volt jogilag helytálló.

Az Ötv. 12. §-ának (3) bekezdése deklarálja, hogy a képviselő-testület ülése főszabályként nyilvános. A törvény taxatív felsorolja azokat az eseteket, amikor az önkormányzat képviselő-testülete zárt ülést tart, illetve tarthat [12. § (4) bekezdés]. Az Alkotmánybíróságnak a panaszos által is idézett határozatában kifejtettek okán pedig a képviselő-testületi ülésen történt események közérdekű adatnak minősülnek, amit – az Ötv.-ben megjelölt kivételes esetektől eltekintve – bárki jogosult megismerni, felvételt készíteni és azokat terjeszteni. [vö. 57/2000. (XII. 19.) sz. AB határozat, IV. rész] M. Város Önkormányzatának 23/1998. (XI. 20.) sz. rendelete is biztosítja az állampolgárok számára ezen közérdekű adatok megismerését a teremben történő személyes jelenéttel, illetve audiovizuális eszköz segítségével egy másik teremben való jelenlét biztosításával (amennyiben az ülésterembe az érdeklődők nem férnek be). A panaszolt esetben a Testület üléstermében egyértelműen volt ülőhely az érdeklődő állampolgárok számára, ezért a rendőrség azon érvelése, hogy a panaszos nem tudta „szakértői” minőségét igazolni, illetve nem mutatott fel érvényes sajtóengedélyt, egyébként közömbös.

A Testület azon álláspontját, hogy a panaszos rendőri intézkedés fogantatását indokoltá tevő, szabálysértés „egyszerű” gyanúját megalapozó magatartást nem tanúsított, erősíti az is, hogy első fellépése alkalmával a rendőr nem is igazoltatta a panaszost, mivel annak – saját nyilatkozata szerint – nem is volt jogalapja. A bizonyítékok alapján az is megállapítható, hogy a kérdéses időpontban a képviselő-testület ülése még nem kezdődött meg, ezért annak rendjét sem zavarhatta meg a panaszos. Továbbá a rendőri intézkedés időpontjában kiállított RK lapon, a szabálysértés elkövetésének leírására rendszeresített rovatban nincs semmilyen szabálysértésre (akár csak annak jogszabályhelyére) utalás, csupán a helyszín feltüntetése szerepel.

A rendelkezésre álló valamennyi dokumentum összevetésével a Testület megítélése szerint a panaszolt esetben nem állt fenn a rendőrség által hivatkozott szabálysértés minimális gyanúja, amely a rendőri intézkedéseket megalapozta volna. Az a körülmény pedig, hogy a panaszos és a Jobbik önkormányzati képviselője egymáshoz „bilincseltek” magukat, a rendőrség egyértelműen jogszerűtlen fellépésére adott válaszreakció volt.

A Testület a panaszos igazoltatását jogszerűtlennek és indokolatlannak találta, amely miatt sérült a személyes adatok védelméhez fűződő joga.

4) A panaszos szerint az igazoltatás során személyi igazolványa mellett lakcímkártyáját is elkérte a r. százados, és a dokumentumok kikerültek látóköréből.

A lakcímkártya elkérésével kapcsolatban a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet. Az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése értelmében az igazoltatott köteles a

személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. Az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerint pedig ennek a törvényhelynek az alkalmazásában az érintett személy nevét, születési helyét és idejét, valamint anyja születési családi és utónevét kell személyazonosító adaton érteni.

Az igazoltatásra vonatkozó szabályokat rögzít a Szolgálati Szabályzat 38. §-a is. Ennek (1) bekezdése értelmében az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlíttja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg - szükség szerint - a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban. A (2) bekezdés előírja, hogy az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat fentebb említett rendelkezései alapján a személyazonosságot elsősorban a személyazonosító igazolvány igazolja. A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 5. §-ának (8) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és a törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja. A törvény 29. §-ának (3) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány tartalmazza a polgár nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja nevét, nemét, arcképét, saját kezű aláírását (a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett személy törvényes képviselőjének aláírását), valamint a személyazonosító igazolvány okmányazonosítóját és érvényességi idejét.

A törvény 29. §-ának (4) bekezdése és az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése rendelkezéseinek egybevetése alapján ugyanakkor a személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Ilyennek minősül az érvényes útlevél és a kártyaformátumú vezetői engedély. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető – jogszabályban meghatározott kivételekkel – más okmány bemutatására nem.

A rendőrség által megküldött RK lap tartalmazza a panaszos személyes adatai mellett lakcímét; a r. százados utóbb készített jelentésében pedig azt nyilatkozta, hogy „mivel a szabálysértési eljáráshoz szükséges volt”, ezért RK lapon rögzítették a panaszos lakcímét is. A panaszos által a Testület rendelkezésére bocsátott hangfelvételen pedig

egyértelműen hallható, hogy a rendőr mindkét okmányt elkéri a panaszostól (és az önkormányzati képviselőtől).

A fentebb ismertetett törvényi rendelkezések alapján megállapítható, hogy a személyazonosság megállapításához nincs jogszabályi felhatalmazás a lakcímkártya elkérésére. A Testület továbbá rámutat arra is, amit egyébként korábbi állásfoglalásaiban is rögzített [pl. a 144-146/2010. (III. 24.) számú állásfoglalásokban], hogy a lakcímkártya felmutatására az igazoltatott még az esetlegesen később lefolytatandó szabálysértési eljárásra hivatkozással sem kötelezhető. Ilyen esetben ugyanis a Szolgálati Szabályzat idézett rendelkezése alapján az igazoltatás helyét, idejét és okát kell rögzíteni.

A Testület a fenti indokok alapján a lakcímkártya elkérését és az alapján a lakcím rögzítését jogszerűtlennek minősítette, amely sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát.

Azzal összefüggésben, hogy a panaszos okmányai kikerültek látóköréből, a r. százados azt nyilatkozta, hogy az igazoltatás alkalmával a személyazonosító igazolvány adatait rádióforgalmazással az ügyeleten keresztül úgy egyeztette, hogy kivitte a teremből – azért, hogy illetéktelenek ne hallhassák az adatokat. A panaszos egyébként a nyitott ajtóhoz közel állt, így ráláthatott a priorálást végző rendőrré. A Testület a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga védelme érdekében elfogadta a rendőrségi magyarázatot, amellyel összefüggésben jogsérelmet nem állapított meg.

5) Tekintettel arra, hogy a Testület már a panaszos igazoltatását jogszerűtlennek és indokolatlannak találta, a rendőrség további intézkedései – és a kényszerítő eszköz alkalmazások – is jogszerűtlenek voltak. A Testület ennek ellenére egyenként vizsgálta a rendőri intézkedéseket.

a) A panaszos előállításával kapcsolatosan az alábbi megállapításokat tette a Testület.

Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az elfogás és az előállítás okait.

Az előállítás okaként az annak végrehajtásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pontjának I. fordulatát (a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja). A M.-i Rendőrkapitányság vezetője is ugyanezen okot jelölte meg tájékoztató levelében.

Az állásfoglalás II. rész 3) pontjában írtak alapján, mivel a Testület megítélése szerint a rendőri intézkedés foganatosításához szükséges mértékű szabálysértési gyanú nem merült fel – és mert a korábbi jogszerűtlen rendőri intézkedés határozta meg a panaszos további cselekvőségét – következésképpen az előállítás megfelelő ok nélkül történt.

A rendőrség által hivatkozott előállítási ok tekintetében a Testület megjegyzi, hogy az a jogszabály alapján mérlegelés szerinti oknak minősül a törvényhozó szóhasználata alapján („előállíthatja”). A mérlegelés alapján fogatosított intézkedések esetében a Testület kiemelt jelentőséget tulajdonít az arányosság követelményének, amit az Rtv. 15. §-a szabályoz. Eszerint: több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással jár. Figyelemmel azonban arra, hogy a fentebb kifejtettek szerint a panaszos nem tanúsított a Szabs. r. 40/A. §-ába ütköző szabálysértés „egyszerű” gyanúját megalapozó magatartást, ezért az előállítás arányosságának vizsgálatát a Testület nem végezte el.

A Testület megítélése szerint érvényesen nem lehetett volna az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés f) pont I. fordulatára hivatkozni az előállítás okaként. A Testület panaszos jogszerűtlen és indokolatlan előállításával összefüggésben megállapította a személyi szabadsághoz való jog sérelmét.

b) A panaszos előállítása időtartamának vizsgálatára a Testület az alábbi okból tért ki.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja.

A rendőrségi iratok (az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés, az előállítás időtartamáról szóló igazolás, a kapitányságvezető tájékoztató levele) szerint a panaszos előállítása 2010. október 29-én 8 óra 40 perctől 12 óra 43 percig tartott. Ezen időszak alatt a r. százados jelentése szerint „a szükséges nyomtatványokat” töltötték ki, illetve az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentést írták meg; továbbá a panaszos írásos formában kapta meg előállítotti jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatót, illetve az általa megjelölt személyt telefonon kiértesítették.

A Testület a rendőrség által megjelölt és elvégzett eljárási cselekmények ismeretében úgy ítélte meg, hogy azok elvégzéséhez nem volt szükséges a panaszos 4 órán keresztül tartó fogvatartása. **Tekintettel arra, hogy már az előállítást is jogalap hiányában hajtották végre az eljáró rendőrök, annak időtartamát a jogsértés mértékét fokozó tényezőként vette figyelembe a Testület, és megállapította: a rendőrség azzal, hogy a panaszost indokolatlanul hosszú ideig tartotta fogva, jelentős mértékben súlyosította személyes szabadsághoz fűződő jogának sérelmét.**

c) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint az intézkedő rendőrök az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján [„A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.”] átvizsgálták a panaszost.

Figyelemmel a fentebb kifejtettekre, az igazoltatás jogszerűtlensége miatt a Testület az ahhoz kapcsolódó ruházátvizsgálást is jogszerűtlennek minősítette, ami sértette a panaszos személyi integritáshoz való jogát.

6) A Testület a panaszossal szembeni kényszerítő eszköz alkalmazás tekintetében az alábbi megállapításokat tette.

Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – az intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (2) bekezdése meghatározza, hogy mit kell a kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek tekinteni: azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést foganatosítson. A Szolgálati Szabályzat 59. §-ának (1) bekezdése értelmében továbbá testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélszerűbben választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, az 57. § (1) bekezdésében rögzíti, hogy a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. A (2) bekezdés szerint a rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles

tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. A kényszerítő eszköz alkalmazását a Szolgálati Szabályzat említett 57. §-ának (3) bekezdése alapján jól hallhatóan, közérthetően és határozott módon meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, illetve az arra vonatkozó figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének garanciális előírása továbbá, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A rendőrségi iratok (az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés, a rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele) szerint a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a szerinti testi kényszert alkalmaztak, majd az Rtv. 48. §-ának c) pontja alapján (ellenszegülés megtörése érdekében) 8 óra 44 perctől 12 óra 35 percig – a Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (4) bekezdés b) pontjának megfelelően, előzetes figyelmeztetést követően – kezeit előre helyzetben megbilincselték, amelynek során a panaszosnak sérülése nem keletkezett.

A panaszossal szemben történt, fentebb részletezett körülmények – a megelőző rendőri intézkedések jogszerűtlensége miatt – miatt a testi kényszer és a bilincs alkalmazását a Testület indokolatlannak és jogszerűtlennek, ezáltal pedig jogsértőnek minősítette. A bilincselés a rendőrkapitányság épületében is folytatódott, aminek szükségességét a rendőrség nem is indokolta – az utóbb készített jelentésekben sem. A kényszerítő eszköz indokolatlanul hosszú – csaknem négy órás – időtartama a jogsérelem mértékét fokozta.

A Testület megállapította, hogy a testi kényszer és a bilincs jogszerűtlen alkalmazásával a rendőrök megsértették a panaszos emberi méltósághoz, illetve a személyi szabadsághoz fűződő jogát. A kényszerítő eszközök alkalmazása továbbá a megalázó bánásmód alkotmányos tilalmába ütközött.

7) A panaszbeadvány szerint a panaszost panaszjogáról a rendőrkapitányság épületében tájékoztatták először, oly módon, hogy egy dokumentumot átadtak részére.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése alapján köteles a rendőr az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés nem tartalmaz információt a panaszjogról való kioktatás megtörténtéről. Az intézkedésben résztvevő rendőrök arra vonatkozó nyilatkozata – a Testület arra irányuló kifejezett kérdése ellenére – hiányzik (legalább is a Testület részére azt nem továbbították), hogy a panasz lehetőségéről való tájékoztatás valóban megtörtént-e, és milyen formában. Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson csak a Testület elérhetősége – egyéb jogvédő szervezetekével együtt – szerepel. Semmilyen utalás nem szerepel viszont arra vonatkozóan, hogy a rendőri intézkedés elszenvedője az Rtv. 92. §-ának (1)-(2) bekezdése alapján – választása

szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogantatosító rendőri szervhez, vagy kérheti a Testület vizsgálatát. A panaszos mint előállított személy jogairól és kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztató – amit a panaszos aláírt – azt tartalmazza, hogy az érintett „az előállítással szemben panasszal élhet, melyet szóban vagy írásban terjeszthet elő”. Az azonban úgyszintén hiányzik a dokumentumról, hogy mely szerv(ek)hez, milyen határidővel terjeszthető elő panasz.

A Testület immár sokadszor hívja fel a rendőrség figyelmét arra, hogy önmagában a Testület elérhetőségére utalás – egy sorban más jogvédő szervezettel – a kioktatás mellőzésével nem tekinthető a panaszhoz való jog lehetőségéről történő tájékoztatásnak. A Testület továbbá ennek a kérdésnek a vizsgálata során is utal arra, hogy amennyiben a rendőrség nem cáfolja a panaszos állítását – illetőleg a rendelkezésre álló körülmények nem támasztanak kétséget azzal kapcsolatban –, úgy a Testület a döntését a panaszos állítására alapozza.

A Testület a rendelkezésére álló információk alapján megállapította, hogy a rendőrség nem tett eleget a panaszjogról való tájékoztatási kötelezettségének. A Testület a mulasztás miatt megállapította a panaszos jogorvoslathoz való jogának sérelmét.

8) A panaszbeadvány szerint, amikor a panaszos és a Jobbik önkormányzati képviselőjének kezét összekötő műanyagkötelet szétvágta a r. százados, a kést beleszúrta a képviselő kezébe.

A panasz ezen részével összefüggésben a Testület ismételten utal az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogantatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. Ugyanezen törvényhely (3) bekezdése szerint a panasz meghatalmazott útján is előterjeszthető. Az idézett rendelkezések szerint a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az a személy kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés érintett (, illetőleg meghatalmazással a panaszos képviseletében eljáró más személy).

A Testület ezért a rendőri intézkedés másik érintettjével szemben történt rendőri intézkedéseket (igazoltatás, átvizsgálás, előállítás) a kényszerítő eszközök alkalmazását, sem pedig az annak során keletkezett esetleges sérülések keletkezését jelen állásfoglalásban érdemben nem vizsgálta.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált rendőri intézkedések és kényszerítő eszköz alkalmazások sértették a

panaszos tisztességes eljáráshoz, emberi méltósághoz, személyes szabadsághoz és személyi integritáshoz, a személyes adatok védelméhez, valamint a jogorvoslathoz való jogát. A kényszerítő eszköz alkalmazás tekintetében továbbá megállapította, hogy az embertelen, megalázó bánásmód tilalmába ütközött.

Az egyes alapjogok sérelme már egyenként is elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a többszöri jogsérelmet súlyosító körülményként vette figyelembe. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A.§-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak

Budapest, 2011. március 16.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag